

Стосовно водоутримувальної здатності тканин листків, найменші втрати води виявлено у гібриду 4-39 на протязі всієї експозиції – від 8,7 % при початковій до 43,9 за 24-годинної, що свідчить про високий потенціал. Високу здатність утримувати воду відмічено в рослин Спокуси та Фіалки (в середньому за роки 10,2-47,3 і 11,7-57,5 % відповідно). Найінтенсивніше втрачало її протягом усієї експозиції листя рослин Богдани та гібридної форми 2-01-1 (20,6-54,4 та 16,4-58,4 % відповідно).

Таким чином, згідно з результатами досліджень гібрид 4-39 і сорти Алісія та Спокуса виявилися найбільш жаростійкими.

За водно-фізичними властивостями листків виділено: з дуже високою посухостійкістю – гібридну форму 4-39, з високою – сорти Спокуса та Фіалка, з середньою – Алісію, 8-26 і 8-01, як низькопосухостійкі – Богдану і 2-01-1.

На основі оцінки комплексу показників тканин листя в умовах недостатнього водозабезпечення та підвищеної температури повітря виділяються гібридна форма 4-39 і сорт Спокуса. Їх доцільно залучати в подальшому для використання в сучасних селекційних програмах.

УДК 631.4:631.95:636

СТАН ҐРУНТІВ ЯК ВАЖЛИВИЙ ФАКТОР ЕКОЛОГІЗАЦІЇ У ТВАРИННИЦТВІ

Коваль Т.В., канд. с.-г. наук, доцент

E-mail: kovaltetiana777@gmail.com

Подільський державний аграрно-технічний університет

Постановка проблеми. Екологічні проблеми в тваринництві нерозривно пов'язані з проблемами в землеробстві й рослинництві і при їхньому розв'язанні першочергову роль повинно відігравати піклування про екологічно безпечну родючість ґрунту. Сьогодні дуже гостро постало питання якості ґрунтів та їхньої родючості, оскільки інтенсивні технології землеробства призвели до значного зменшення родючості ґрунтів, до погіршення їхнього стану та основних властивостей. Негативний вплив на ґрунти проявляється у знищенні рослинного покриву, руйнуванні структури ґрунту під час багаторазових обробітків важкою сільськогосподарською технікою, вилученні поживних речовин з ґрунту з урожаєм, його забрудненні. На фоні цього спостерігається погіршення якості продукції тваринництва.

Виклад основного матеріалу. Ґрунтовий покрив є одним з основних компонентів довкілля, що виконує життєво важливі біосферні функції. Ґрунти регулюють якість поверхневих і підземних вод, склад атмосферного повітря, є середовищем існування більшості живих організмів на поверхні суші, забезпечують сприятливе середовище для людини, є основним джерелом виробництва сільськогосподарської продукції. Основні втрати родючості ґрунтів пов'язані з високим ступенем розораності земель і посиленням

ерозійних процесів; порушенням структури сівозмін; зростанням дефіциту балансу елементів живлення і органічної речовини, а отже збіднення ґрунту, послабленням мікробіологічної активності ґрунту, наявністю значних площ кислих ґрунтів, зростанням щільності та падінням водоутримуючої здатності ґрунтів; повільним впровадженням сучасних ґрунтозахисних технологій обробітку.

Втрата ґрунтом родючості, його деградація позбавляють рослини екологічних основ їхнього існування. Тому відновлення родючості деградованих ґрунтів – це відновлення природного екологічного балансу територій, порушеного людиною у результаті нераціональної господарської діяльності.

У своєму розвитку тваринництво нерозривно пов'язане з рослинництвом, оскільки його ефективність залежить від наявної кормової бази. Чим вищий показник врожайності культур та ефективніше використання земельного потенціалу, тим більше тваринницької продукції може бути вироблено в господарстві. Виробництво кормів, як головний фактор успішного розвитку тваринництва, є важливим напрямом сільського господарства, бо від нього залежить забезпеченість населення високоякісними продуктами харчування. В свою чергу, розвиток тваринництва забезпечує рослинницьку галузь органічними добривами, що сприяє підвищенню родючості ґрунту, збільшенню вмісту поживних елементів у ньому, активізує розвиток мікроорганізмів, які беруть активну участь у процесах гумусоутворення, впливають на склад ґрунтового повітря тощо.

Безпосередньо негативно впливають на тваринництво забруднення ґрунту та його ерозії, що зумовлюють зниження врожайності кормових культур, а також погіршення рівня і повноцінності годівлі тварин. Розбалансованість середовища орного шару ґрунтів призводить до пригнічення синтезу амінокислот у рослинах та зменшення вмісту в них небілкового азоту. Раціони з високим рівнем небілкового азоту зумовлюють збільшення в молоці рівня сечовини.

Всі хімічні речовини, що вносяться в землю або додаються в корми тваринам, повертаються у не природній для організму людини формі. Тому останнім часом значно помолодшали такі хвороби як цукровий діабет, гіпертонія, серцево-судинні, онкологічні захворювання. Однією із основних причин цього медики вбачають у харчуванні людей продуктами, які містять залишки пестицидів, нітрати, стимулятори, антибіотики тощо.

Негативний вплив на якість м'яса мають надмірний вміст нітратів і нітритів, солей важких металів, гербіцидів, радіонуклідів, що призводить до одержання блідого, ексудативного, надмірно м'якого чи темного жорсткого м'яса, особливо у свинарстві. Тому, з метою недопущення негативних наслідків, необхідним є використання високоякісних, енергетичних кормів, які б забезпечували високу продуктивність тварин.

Екологізація у тваринництві потребує побудови гармонійного зв'язку між ґрунтом, рослинами та худобою, з врахуванням фізіологічних потреб і поведінки сільськогосподарських тварин та їх годівлі якісними, органічно

вирощеними кормами, щоб розвинути природну поведінку, імунітет та природну метаболічну функцію у тварин.

Важливо знайти збалансованість у вирощуванні рослин та тварин за певних умов середовища. Мірою цього співвідношення є продуктивність сільськогосподарських рослин і тварин, які, крім кількісних показників, повинні характеризуватись високою якістю продукції, безпекою навколишнього природного середовища.

Висновки. Забезпечення екологічної безпеки тваринництва можливе за умови передбачення явищ, які загрожують безпеці, та реалізації заходів щодо запобігання їх виникненню. За основу слід брати діяльність людини, яка має бути спрямована на захист від впливу негативних явищ на тваринництво чи зменшення цих наслідків.

Раціональна екологізація тваринництва на основі екологічної безпечної родючості ґрунту гарантує збереження і поліпшення якості природного довкілля, а також забезпечує виробництво екологічно чистої тваринницької продукції та прогнозованої керованості використання природного потенціалу.

УДК: 631.461.61:631.582:633.854.78

ЦЕЛЮЛОЗОЛІТИЧНА АКТИВНІСТЬ ҐРУНТУ ЗА РІЗНОГО НАСИЧЕННЯ КОРОТКОРОТАЦІЙНОЇ СІВОЗМІНИ СОНЯШНИКОМ

Кудря С. І., канд. с.-г. наук, доцент,

Дегтярьова З. О., аспірант;

Кудря Н. А., канд. с.-г. наук, доцент

E-mail: zinaidasamosvat@gmail.com

Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва

Однією з прибуткових культур в аграрному виробництві є соняшник, який займає перше місце за ступенем рентабельності. Він основна олійна культура, яка за народногосподарським значенням не поступається пшениці, кукурудзі та сої. Економічно вигідним вирощування соняшнику робить висока закупівельна ціна на його насіння. Навіть зростання закупівельних цін на соняшник та його олію, не зменшує попит на нього. Завдяки цьому для більшості виробників соняшник є незамінною культурою.

Досить багато вчених вважають, що соняшник потрібно повертати на попереднє місце не раніше, ніж через 8-10 років. Однак, деякі вчені та виробничники досліджують питання щодо зменшення даного інтервалу.

Правильне розташування соняшника в сівозміні має велике значення. Як зазначають науковці, збільшення насиченості сівозміни соняшником може призвести до підвищеної ураженості рослин хворобами та їх накопичення у ґрунті, що в свою чергу призводить до зниження врожайності даної культури.

Для родючості ґрунту важливе значення мають мікроорганізми, які беруть участь у розкладі органічних речовин. Саме вони є важливою ланкою